

Gebruik van opioïden bij chronische pijn

Informatiebrochure voor patiënten

PIJNKLINIEK

datum
30/10/2019

pagina
1/4

In deze brochure vindt u een aantal belangrijke afspraken voor een veilige behandeling met opioïden. Opioïden zijn krachtige morfineachtige pijnstillers die kunnen gebruikt worden om chronische pijn te behandelen. Het succes van de behandeling hangt af van wederzijds vertrouwen en eerlijke communicatie. De behandeling start na overleg met uw huisarts. Uw huisarts krijgt ons advies en kan de behandeling mee opvolgen en verlengen. De artsen van de Pijnkliniek verbinden zich ertoe om wetenschappelijk onderbouwde behandelingen te starten en betrouwbaar advies te geven. Indien mogelijk, stellen we ook andere zinvolle behandelingen voor.

1 De behandeling

De medicatie die we in de Pijnkliniek opstarten werkt niet genezend en neemt de pijn niet volledig weg. Het kan wel de pijn verzachten, dragelijker maken. Soms is er zelfs helemaal geen verbetering. Een behandeling met een opioïd moet de levenskwaliteit verbeteren, doordat patiënten overdag beter functioneren en/of 's nachts beter slapen.

2 Evaluatie

Voor de evaluatie van een behandeling kijken we niet enkel naar de pijn en pijnintensiteit, maar ook naar het dagelijks functioneren. Als er belangrijke bijwerkingen optreden, bouwen we de behandeling af en zetten we die stop.

3 Bijwerkingen

Vaak voorkomende bijwerkingen zijn slaperigheid, misselijkheid, constipatie en zweten. Contacteer uw arts wanneer u een andere bijwerking ervaart die hier niet vermeldt staat.

- Bij het opstarten van opioïden (of bij een dosisverhoging) kan er **slaperigheid** en **duizeligheid** optreden. Gewoonlijk vermindert of verdwijnt deze slaperigheid binnen enkele dagen.
- Sommige patiënten hebben last van **misselijkheid** (en braken). Bij de meeste patiënten verdwijnen de klachten na enkele dagen tot weken. Indien nodig schrijven we een middel tegen misselijkheid voor.
- Vaak is er **constipatie**. Deze bijwerking is meestal blijvend en het is daarom belangrijk om tijdig maatregelen te nemen. Drink voldoende, eet fruit en groenten, blijf in beweging en neem, indien nodig, een geschikt laxativum in.

- Bij gevoelige personen met overgewicht, personen die kalmeermiddelen gebruiken of kampen met ademhalingsproblemen tijdens de slaap, kunnen opioïden de **ademhalingsproblemen** doen toenemen. Daardoor voelen patiënten zich 's morgens niet uitgerust en zijn ze overdag moe.
- Door langdurig gebruik van hoge dosissen kan er een invloed zijn op de vrijstelling van hormonen. Dit kan zorgen voor een verminderd libido, erectiestoornissen bij de man en uitblijven van maandstonden bij de vrouw. Deze bijwerkingen verdwijnen wanneer we de medicatie afbouwen.

4 Zwangerschap

Als u zwanger bent bouwen we de dosis af om er uiteindelijk mee te stoppen.

5 Interacties met andere geneesmiddelen

Er is een sterk verhoogd risico op slaperigheid en concentratieproblemen bij gebruik van andere stoffen die een invloed hebben op de hersenen. Daarom bouwt u kalmeer- of slaapmiddelen het best af en stopt u ermee in samenspraak met uw huisarts. We raden alcohol sterk af. Drugs (cocaïne, heroïne, marihuana enz.) zijn uiteraard verboden.

6 Voertuig besturen

Opioïden hebben een negatieve invloed op het besturen van voertuigen. Op z'n minst mag u de eerste dagen na de opstart van de medicatie, na dosisverhogingen of bij blijvende slaperigheid zeker geen voertuig besturen.

7 Gewenning

Er kan gewenning optreden. Het gunstige effect van opioïden kan na enige tijd geleidelijk aan verminderen. Er is eventueel een hogere dosis nodig om pijn onder controle te houden.

Als er zeer snel gewenning optreedt, zodat de dosis op korte tijd sterk moet verhoogd worden, bouwen we de behandeling af en stoppen we ermee.

8 Afhankelijkheid

Opioïden kunnen afhankelijkheid veroorzaken. Wanneer u plots stopt met de medicatie kunnen er ontwenningsverschijnselen optreden zoals een onrustig of angstig gevoel, slapeloosheid, zweten, neusloop, geeuwen, misselijkheid en braken, snelle hartslag, buikkrampen en diarree, kippenvel, beven en gewrichtspijnen. Afhankelijkheid is niet gelijk aan verslaving!

9 Verslaving

Er is een kleine kans dat er verslaving optreedt. Patiënten zijn dan niet alleen afhankelijk van de medicatie, maar verliezen ook de controle over de medicatie of hebben een onbedwingbare drang om meer medicatie in te nemen (en leven dus de voorschriften niet na).

Patiënten met een voorgeschiedenis van alcoholmisbruik en drugsgebruik, depressie, angstklachten, ernstige psychiatrische problemen en kindermishandeling, hebben een groter risico op verslaving. We bouwen in dat geval de medicatie af en stoppen ermee.

Als patiënten vroeger dan verwacht medicatie te kort hebben, regelmatig nieuwe voorschriften vragen of regelmatig voorschriften of medicatie verliezen, kan dat wijzen op een verkeerd gebruik van opioïden. De arts kan dan beslissen om de behandeling af te bouwen en stop te zetten.

Om het risico op verslaving en het verkeerd gebruik te beperken, worden opioïden bij voorkeur door één arts voorgeschreven (na overleg tussen huisarts en pijnspecialist).

10 Dosering

De patiënt houdt zich aan de dosis en manier van innemen die met de arts zijn afgesproken. Een dosisverhoging of aanpassing van het gebruik (vb. moment van inname, aantal innames per dag ...) gebeurt enkel na overleg met de specialist of huisarts.

Hogere dosissen dan afgesproken kunnen ernstige gevolgen hebben en in extreme gevallen leiden tot bewusteloosheid, ademhalingsstilstand en dood.

11 Algemene afspraken

- U verwittigt de arts tijdig via telefoon of mail als u niet kunt aanwezig zijn op een consultatie.
- U licht andere artsen bij wie u op consultatie gaat in over het gebruik van opioïden, zeker wanneer ze overwegen om pijnstillers voor te schrijven of andere medicatie op te starten die een invloed heeft op het bewustzijn.
- U verwittigt de pijnspecialist als een andere arts pijnstillers of medicatie die invloed heeft op het bewustzijn heeft voorgeschreven.
- U bergt de medicatie op een veilige plaats op. Opioïden zijn enkel voor persoonlijk gebruik en mogen niet met andere personen gedeeld worden.

Indien u nog vragen heeft over de behandeling of de informatie die u heeft gekregen, aarzel niet om meer uitleg te vragen aan uw arts.

Ik verklaar hierbij het document 'Informatiebrochure over het gebruik van opioïden bij chronische pijn' ontvangen te hebben en de informatie begrepen te hebben.

**Patiënt / ouder / voogd /
wettelijk vertegenwoordiger**

naam

datum

handtekening

Zorgverlener

naam

datum

handtekening
